

Việt Nam xuất khẩu viên nén năm 2022 Cập nhật hết 12 tháng

Forest Trade and Finance Initiative Program

Tháng 2 năm 2023

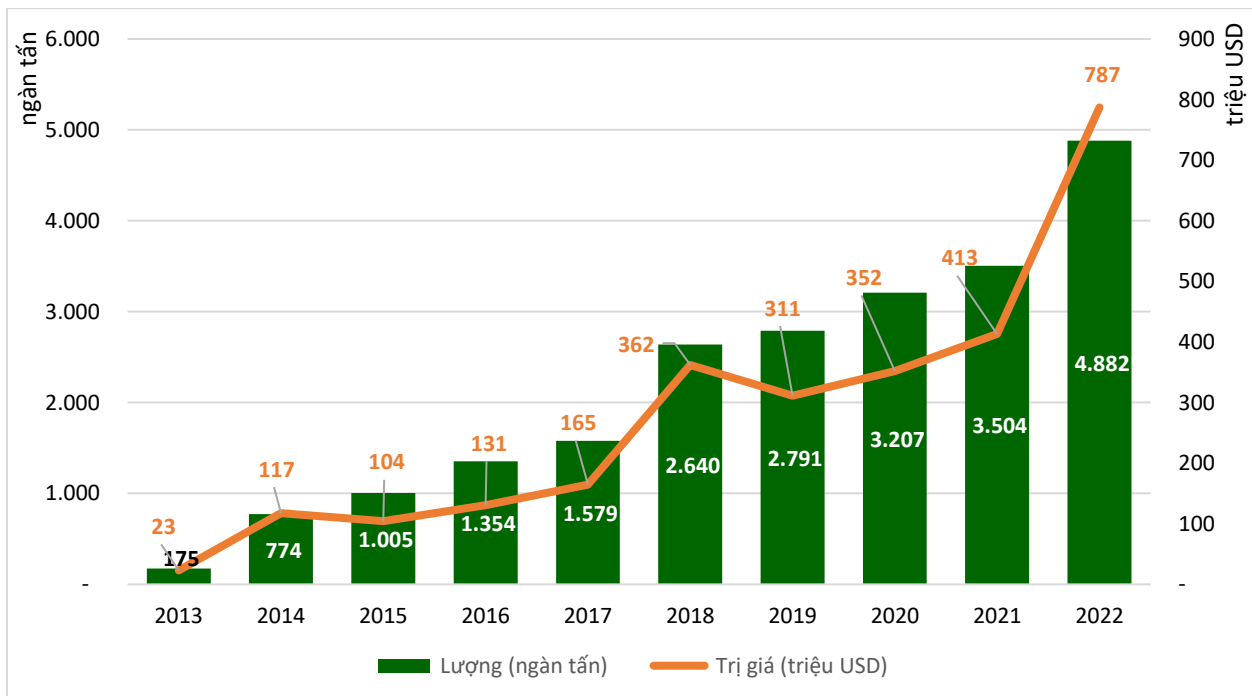
Tô Xuân Phúc, Lương Kim Anh, Forest Trends (pto@forest-trends.org; kanh@forest-trends.org)
Cao Thị Cẩm, Hiệp hội Gỗ và Lâm sản Việt Nam (caocamhp@gmail.com)
Trần Lê Huy, Hiệp hội Gỗ và Lâm sản Bình Định (fpa.binhdinh@vnn.vn)

Bản tin này cập nhật thông tin thị trường xuất khẩu viên nén của Việt Nam trong cả năm 2022, tập trung vào lượng, kim ngạch và giá xuất khẩu chia theo thị trường. Bản tin cũng cung cấp một số thông tin dự báo thị trường năm 2023 cả về khía cạnh xuất khẩu và sản xuất trong nước. Dữ liệu xuất khẩu trong bản tin được Nhóm nghiên cứu của các hiệp hội gỗ và Forest Trends tổng hợp từ nguồn dữ liệu xuất khẩu của Tổng cục Hải quan. Thông tin dự báo thị trường được thu thập từ một số doanh nghiệp lớn trực tiếp tham gia xuất khẩu.

Lượng và kim ngạch xuất khẩu tăng mạnh

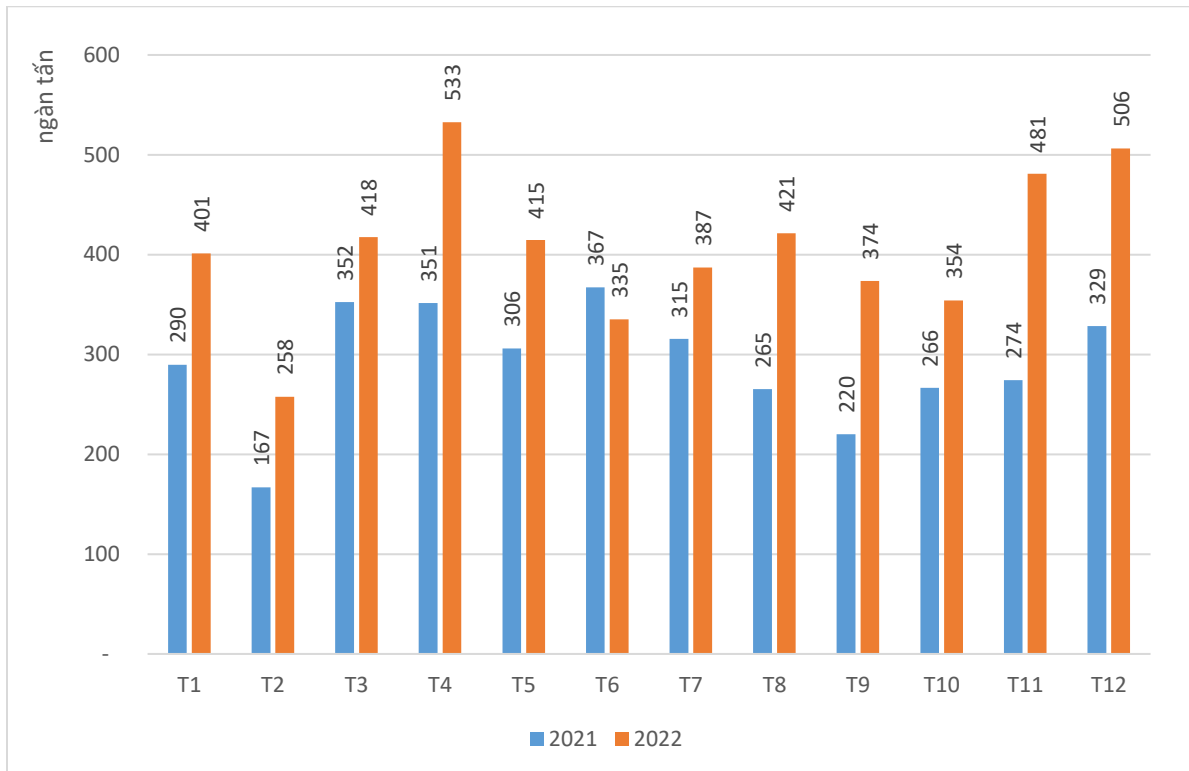
Lượng xuất khẩu viên nén tăng mạnh trong năm 2022. Lượng xuất khẩu năm đạt trên 4,88 triệu tấn, tăng 39,35% so với 2021. Giá trị xuất khẩu năm 2022 đạt trên 787 triệu USD, tăng hơn 90% so với 2021 (Hình 1). Lượng và giá trị xuất khẩu hàng tháng trong năm 2022 hầu như tăng mạnh so với cùng kỳ 2021 (Hình 2 và 3).

Hình 1. Lượng và giá trị xuất khẩu viên nén hàng năm giai đoạn 2013 - 2022 (Đơn vị: ngàn tấn)

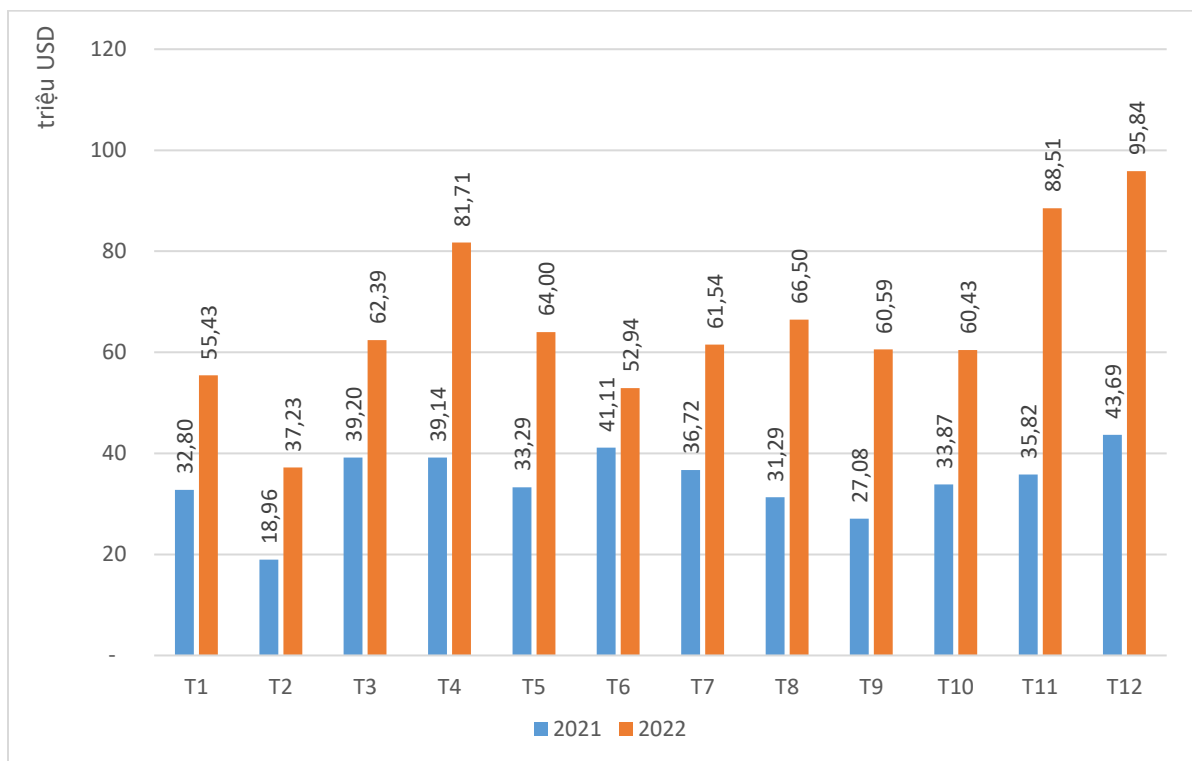
Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Hình 2. Lượng xuất khẩu viên nén theo tháng giai đoạn 2021 - 2022 (Đơn vị: ngàn tấn)

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Hình 3. Giá trị xuất khẩu viên nén theo tháng giai đoạn 2021 - 2022 (Đơn vị: triệu USD)

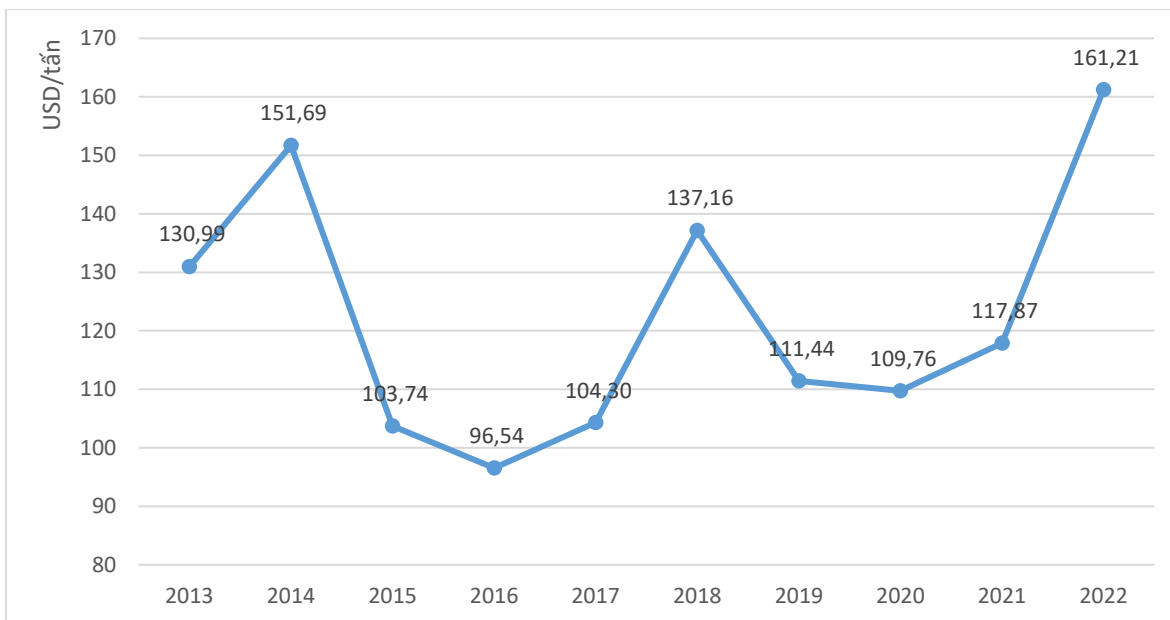

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Giá xuất khẩu tăng mạnh

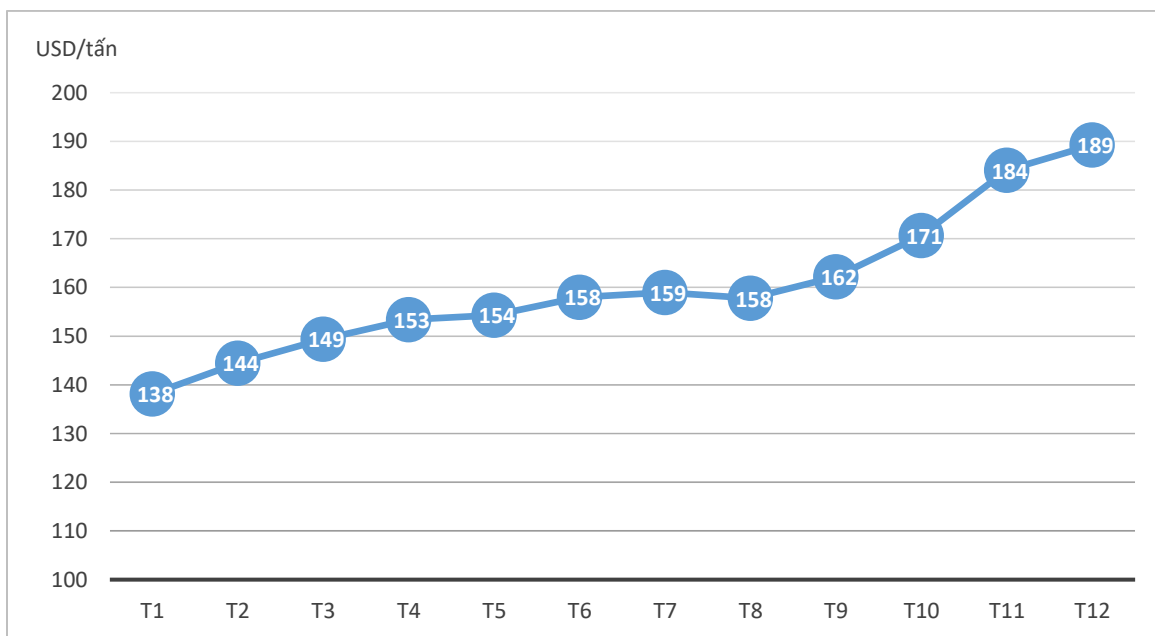
Giá viên nén xuất khẩu trung bình năm 2022 ở mức cao kỷ lục so trong 10 năm trở lại đây (Hình 4). Trong năm này, giá đã tăng liên tục kể từ tháng 1 và có dấu hiệu hơi chững lại trong giai đoạn T6/2022 – T9/2022. Tuy nhiên giá bật tăng trở lại sau đó và đạt mức kỷ lục hơn 189 USD/tấn vào tháng 12/2022 (Hình 5).

Hình 4. Giá xuất khẩu viên nén bình quân theo năm giai đoạn 2013 - 2022 (USD/tấn, FOB)

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Hình 5. Giá xuất khẩu viên nén bình quân theo tháng trong năm 2022 (USD/tấn, FOB)

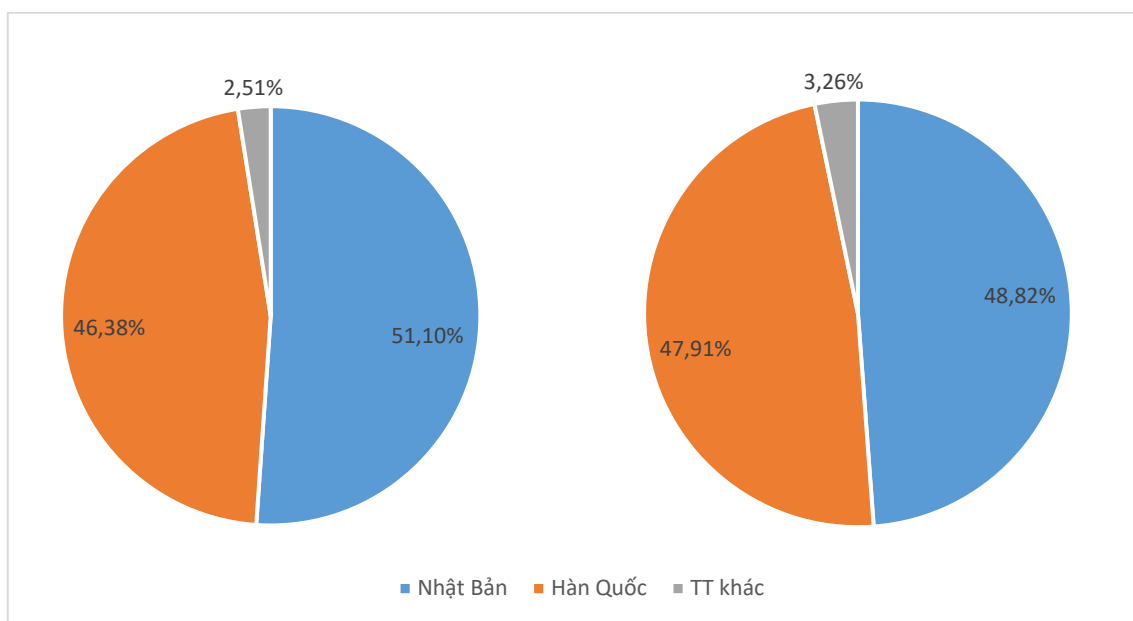

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Nhật Bản và Hàn Quốc là thị trường chính

Hầu như toàn bộ viên nén của Việt Nam được xuất khẩu sang Nhật Bản và Hàn Quốc. Năm 2022 lượng viên nén xuất khẩu sang hai thị trường này chiếm lần lượt 97,5% tổng lượng và 96,7% tổng kim ngạch viên nén xuất khẩu của Việt Nam trong năm (Hình 6). Lượng xuất vào thị trường Nhật Bản tăng đột biến so với 2021 (Bảng 1).

Hình 6: Tỷ trọng lượng (trái) và kim ngạch (phải) viên nén xuất khẩu năm 2022 theo thị trường

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Bảng 1. Các thị trường xuất khẩu viên nén chính trong năm 2022

Thị trường	Lượng XK năm 2022 (tấn)	% thay đổi so với 2021	Giá trị XK năm 2022 (USD)	% thay đổi so với 2021
Nhật Bản	2.495.123	62,56%	384.296.452	92,04%
Hàn Quốc	2.264.725	15,38%	377.136.572	77,86%
TT khác	122.622	1991,77%	25.667.310	3018,48%
Tổng	4.882.470	39,35%	787.100.333	90,59%

Nguồn: Số liệu của Tổng cục Hải quan, tính toán bởi Nhóm nghiên cứu của các HH gỗ và Forest Trends

Dự báo tình hình thị trường đầu ra và sản xuất năm 2023

Một số yếu tố có thể tác động đến tình hình xuất khẩu và sản xuất viên nén trong năm 2023. Thứ nhất là về cung – cầu mặt hàng này trên thế giới. Hiện Việt Nam là quốc gia cung ứng viên nén lớn thứ 2 trên thế giới (sau Mỹ), bức tranh cung – cầu mặt hàng này trên thế giới sẽ tác động trực tiếp tới các hoạt động sản xuất và xuất khẩu của Việt Nam. Cụ thể, trong năm 2023 lượng cung viên nén vào thị trường EU từ Mỹ và Canada có xu hướng mở rộng mạnh trở lại sau một thời gian khan hiếm nguồn cung do chiến tranh Nga – Ukraina và do cước vận chuyển hàng hải tăng cao. Nửa đầu 2022 các doanh nghiệp sản xuất khu vực Bắc Mỹ phải chuyển hướng luồng cung của mình từ thị trường Nhật Bản và Hàn Quốc sang cung cấp cho EU nhằm nắm bắt được lợi thế về giá cao từ EU. Nguồn cung từ Bắc Mỹ giảm mạnh tạo bất buộc các doanh nghiệp Nhật Bản và Hàn Quốc phải tìm nguồn cung thay thế. Điều này tạo cơ hội cho các doanh nghiệp Việt Nam mở rộng thị trường xuất khẩu tại đây. Bên cạnh đó, các bất ổn do chiến tranh và cước vận

chuyển cao tạo ra tâm lý dự trữ hàng tại Nhật Bản và Hàn Quốc. Đến nay, lượng hàng tồn tại hai thị trường này ở mức cao. Trong bối cảnh này, các doanh nghiệp xuất khẩu của Việt Nam sẽ khó có cơ hội mở rộng thị trường tại Hàn Quốc và Nhật Bản trong năm 2023.

Nguồn cung dồi dào, lượng hàng tồn tại các thị trường đặc biệt tại Nhật Bản và Hàn Quốc cao đang tác động trực tiếp tới mức giá xuất khẩu. Hiện mức giá xuất khẩu viên nén từ Việt Nam đang có xu hướng giảm. Thông tin đánh giá từ một số doanh nghiệp xuất khẩu cho thấy trong thời gian tới mức giá xuất khẩu vào Hàn Quốc có thể giảm xuống còn 11—120 USD/tấn và vào Nhật Bản còn 150-160 USD/tấn. Đây sẽ là mức giá giảm rất mạnh so với mức giá xuất khẩu hiện tại.

Hàng tồn kho lớn, nguồn cung dồi dào cũng cho phép các doanh nghiệp đặc biệt tại Nhật Bản siết lại các tiêu chuẩn về chất lượng và bền vững. Năm 2022, khi lượng cung vào các thị trường này thiếu hụt, nhiều nhà nhập khẩu tại đây dưới sức ép về nguồn cung không có sự lựa chọn nào khác mà phải chấp nhận sản phẩm có chất lượng thấp hơn so với kỳ vọng. Điều này tạo cơ hội cho nhiều nhà sản xuất và thương mại của Việt Nam, với các sản phẩm hạn chế về chất lượng, được tham gia thị trường. Tuy nhiên tại thời điểm hiện tại, cơ hội này cho các nhà sản xuất và thương mại của Việt Nam không còn nữa. Một số doanh nghiệp Nhật Bản đang yêu cầu các nhà cung cấp từ Việt Nam chuẩn hóa về tiêu chuẩn chất lượng, bao gồm cả các sản phẩm bền vững. Một số tàu hàng từ Việt Nam xuất vào Nhật đã bị trả lại vì không đáp ứng được với các yêu cầu này. Trong thời gian tới, các yêu cầu tại thị trường xuất khẩu sẽ chặt chẽ hơn.

Cuộc khủng hoảng năng lượng năm 2022 tại EU đã hình thành kỳ vọng lớn cho ngành viên nén Việt Nam trong việc tiếp cận và mở rộng với thị trường xuất khẩu đầy tiềm năng này. Tuy nhiên con số thống kê từ Tổng cục Hải quan cho thấy tính đến hết năm 2022 kim ngạch xuất khẩu viên nén của Việt Nam vào thị trường này mới chỉ đạt dưới 15,2 triệu USD, tương đương 1,9% trong tổng kim ngạch xuất khẩu viên nén của Việt Nam. Con số nhỏ bé này cho thấy viên nén từ Việt Nam chưa thể chen chân vào thị trường này và những kỳ vọng của ngành về thị trường này không thể trở thành hiện thực, ít nhất trong ngắn hạn. Lý do viên nén Việt Nam chưa thể chen chân vào thị trường này là bởi các tiêu chuẩn chất lượng khắt khe mà thị trường này đặt ra, bao gồm cả các yêu cầu về sản phẩm có chứng nhận bền vững mà rất ít doanh nghiệp từ Việt Nam có thể đáp ứng. Các tiêu chuẩn này là rào cản lớn nhất đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam.

Thị trường xuất khẩu mở rộng vào nửa đầu của năm 2022 tạo ra làn sóng đầu tư vào sản xuất mặt hàng này tại Việt Nam, đặc biệt là từ nửa cuối cùng năm. Tuy nhiên, thị trường xuất khẩu đã trải qua giai đoạn “sốt” với mức giá xuất khẩu đang giảm nhanh và điều này có thể sẽ gây ra tác động tiêu cực rất lớn đặc biệt đối với các nhà máy mới hoặc đang được xây dựng. Theo thống kê không chính thức từ một số doanh nghiệp trong ngành, năm 2022 đã có khoảng 70 nhà máy sản xuất viên nén được xây dựng. Đến nay, một số nhà máy đã hoàn thành; nhiều nhà máy vẫn đang trong quá trình xây dựng. Trong số 70 nhà máy này có khoảng 20 nhà máy lớn, sử dụng công nghệ EU; 50 nhà máy sử dụng công nghệ Việt Nam và Trung Quốc. Hiện giá xuất khẩu viên nén đang giảm, giá nguyên liệu đầu vào sau một thời gian “sốt giá” cũng đã giảm nhưng vẫn còn ở mức cao. Lãi suất ngân hàng đang ở mức cao. Đối với các nhà máy đã hoặc đang trong quá trình hoàn thiện mà phải sử dụng nguồn vốn vay ngân hàng hiện đang chịu sức ép rất lớn. Các nhà máy không trường vốn, đặc biệt là các nhà máy có quy mô nhỏ, có thể có nguy cơ đóng cửa. Theo đánh giá của một số doanh nghiệp, năm 2023 có thể là một năm thanh lọc đối với các doanh nghiệp trong ngành. Ngành viên nén sẽ không còn là một ngành hấp dẫn như trong năm 2022.

With support from David and Lucile Packard Foundation

